

Key words: features of folk performing, authentic and secondary folk ensembles, children's folklore group «Vesnianochka», exemplary children's folklore ensemble «Ulyanochka», exemplary children's group of traditional Polissian singing «Morning Dew».

Надійшла до редакції 20.06.2019 р.

УДК 785 (477.83)

МУЗИЧНІ КОЛЕКТИВИ САМБІРЩИНИ В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ СЬОГОДЕННЯ

Полога Вікторія Володимирівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка, м. Дрогобич, orcid.org/0000-0001-8778-2380; viktoriya_322@meta.ua;

Олач Юлія Ігорівна – аспірант кафедри методики музичного виховання та диригування, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка, м. Дрогобич orcid.org/0000-0002-3105-5229 jula_olach@ukr.net

Проаналізовано історію створення та діяльність інструментальних колективів м. Самбора: ансамбль народної музики «Жорна», народний естрадно-духовий оркестр «Ретро», ансамбль народної музики «Джерело», оркестр народних інструментів та Народний камерний оркестр «Тірас». Висвітлено біографії керівників, їхні заслуги на мистецькій ниві, внесок у розвиток культурного життя краю. Розглянуто репертуар, концертну діяльність та творчі надбання колективів. Здійснено огляд мистецько-виконавської діяльності інструментальних колективів у зарубіжжі в рамках міжкультурного обміну. Встановлено, що зберігаючи культурні традиції краю музичні колективи Самбірщини збагачують культурне середовище українського соціуму в умовах сьогодення.

Ключові слова: музичний колектив, Самбірщина, культура, суспільство.

Постановка проблеми. Сучасний стан соціокультурної сфери зумовлений такими об'єктивними обставинами, що визначають стан суспільства; становищем різних груп та особистостей в цьому суспільстві; значенням ідентифікації етносу, що проявляється в музичній культурі як найбільш інформаційно-об'ємному виді духовної практики.

Як і будь-який інший вид мистецтва, музика є одним з універсальних способів духовно-практичного освоєння світу, що відіграє помітну роль у становленні сьогодення та міжнаціональному спілкуванні людей. Це надає їй особливого значення в традиційній структурі соціокультурного буття. Народна пісня є носієм культурного коду народу, втілює важливі риси національної культури, є ретранслятором системи цінностей (суспільні традиції, норми, ідеали тощо).

Культура (від лат. «cultura» – догляд, освіта, розвиток) – сукупність матеріальних та духовних цінностей, створених людством за час його існування. Народні звичаї, обряди, традиції, вірування, культура поведінки, фольклор, мистецтво – це духовна культура суспільства [6, 83]. Відповідно, у соціокультурній практиці відображена міра володіння культурним надбанням суспільства і застосування його у соціальній діяльності окремого індивіда, конкретної соціально-професійної групи та суспільства загалом, адже останнє не може існувати без системи позитивних соціокультурних цінностей, а людина не може формуватися без соціокультурних цінностей.

Українці як нація мають свою багату спадщину. Щодо музичних надбань – слід відзначити, що українська музика має свій широкий колорит, багату мелодику. Усе це втілюється у творчості інструментальних колективів м. Самбора: ансамбль народної музики «Жорна», Народний естрадно-духовий оркестр «Ретро», ансамбль народної музики «Джерело», оркестр народних інструментів та Народний камерний оркестр «Тірас».

Аналіз останніх досліджень. Інформацію стосовно інструментальних колективів м. Самбора можна знайти у праці Д. Каднічанського [6]. Проте сьогодні творчі здобутки ансамблів не достатньо висвітлені в науковій літературі.

Мета статті – виявити етапи становлення та творчу діяльність музичних колективів Самбірщини в соціокультурному просторі сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Культура як соціальне наслідування виявляється через «пам'ять» людства, опредмечуючись у тих чи інших знакових системах, а саме музичному мистецтві. Тут соціальний досвід минулих поколінь розпредмечується, «декодується» і сприймається новими

поколіннями. Одним із механізмів цього процесу є музична традиція із збереженням коду нації у народних піснях. Яскравими інтенціями музичних традицій у сферу індивідуальності та соціокультури сьогодення є аналітичний дискурс певних мистецьких осередків (в даному дослідженні – музичних колективів міста).

Так, у м. Самборі Львівської обл. існує декілька інструментальних, музичних колективів, які є активними учасниками не лише тих заходів, що проходять у межах України, але і за її межами.

Одним із таких є ансамбль народної музики «Жорна», створений 1994 р. До колективу, який нараховує 6-7 осіб, у різний час входили викладачі Самбірського училища культури, музичної школи, вчителі середніх шкіл, любителі музики. Організатором і незмінним його керівником є І. Захарченко.

Захарченко І. М. – народився 1961 р. у Полтаві. З 1965 р. проживає у м. Самборі. Закінчив Дрогобицьке державне музичне училище ім. В. Барвінського (1976–1980 рр.) та Львівську державну консерваторію ім. М. Лисенка (1981–1986 рр.) по класу скрипки. У 1980–1981 рр. працював викладачем по класу скрипки у Самбірській ДМШ. У 1985–1988 рр. працював артистом симфонічного оркестру Львівської обласної філармонії, викладав у Рудківській музичній школі (1988–1994 рр.), а також Самбірському училищі культури (1994–1998 рр.). У 1998 р. перейшов на посаду директора Самбірського міського Будинку дитячої творчості, яку залишив у 2006 р. Із 1994 р. є солістом Самбірської зали органної та камерної музики. З 2006 р. працює викладачем Самбірської ДМШ. Він – талановитий скрипаль, керівник та педагог. Підтвердженням цьому є численні перемоги його учнів і колективів під його керівництвом на різноманітних фестивалях та конкурсах.

Ансамбль «Жорна» на професійному рівні виконує українську музику та окремі зразки польської народної музики. В його репертуарі майже 100 творів, серед яких народні пісні, інструментальні п'єси тощо. У 1998 р. колективу присвоєно звання «народний». Ансамбль веде активну концертну діяльність не лише у Самборі та Самбірському районі, а й за межами України. Таланту артистів аплодували слухачі – Ополе, Перемишля, Гожува-Велькопольського, Познаня, Зельноної Ґури, Глогува (Республіка Польща). Колектив неодноразово брав участь у міжнародному фестивалі народної музики в м. Мронгово (Польща), де в 1998 р. здобув «Приз глядацьких симпатій». Ансамбль був єдиним колективом м. Самбора, який в 1999 р. виступив у Національному палаці «Україна» в рамках творчого звіту майстрів мистецтв та художніх колективів Львівщини – «Духовний скарб Галичини – тобі, столице України».

Станом на 2018 р. до ансамблю входять: І. Захарченко (скрипка), Г. Мельнарович (вокал, сопілка, флейта, гітара, ребро, окарина), М. Ольховський (акордеон), Л. Кисиличак (вокал, тамбурин), О. Мельнарович (скрипка), І. Плекан (контрабас). У травні 2017 р. колектив у черговий раз підтвердив звання «народного» Самбірського районного Дому. Ансамбль проводить значну роботу щодо популяризації українського народного мистецтва на теренах Самбірщини та користується незмінним успіхом у глядачів [1].

У 80-х роках минулого століття Самбір збагатився духовим оркестром під керівництвом викладача Самбірського училища культури – А. Литвина. Але з його переходом на посаду директора Рудківської ДМШ, оркестр очолювали викладачі місцевої музичної школи: І. Олач (1991–1999 рр.) та М. Гавран (із 1991 р.). При ньому вже на початку ХХІ ст. колектив зазнав якісно нових змін. Його реорганізовано в естрадно-духовий оркестр під назвою «Ретро».

Гавран М. М. – народився 1954 р. у с. Оболоня, Долинського р-ну, Івано-Франківської обл. Закінчив Дрогобицьке державне музичне училище ім. В. Барвінського по класу труби (1974–1977 рр.). У 1987–1991 рр. працював викладачем Самбірського училища культури. З вересня 1991 р. починає працювати у Старосамбірській ДМШ, а з 1993 р. змінює місце роботи на Самбірську ДМШ.

Народний естрадно-духовий оркестр «Ретро» є дипломантом багатьох міжрегіональних фестивалів, конкурсів. У березні 1998 р. отримав почесне звання «Народний». До складу колективу, який налічує 28 осіб, входять професійні музиканти та аматори-любители духової музики.

У багатьох містах області звучали твори у виконанні оркестру; патріотизм та лірика, жартівливість та висока духовність – все це є в його репертуарі. Колектив має щирих шанувальників не тільки в межах міста та області, а й в близькому зарубіжжі. Оркестр неодноразово представляв Самбір та район на обласних конкурсах та фестивалях, був учасником Всесвітньої лемківської ватри в Республіці Польща (2000–2002 рр.).

Сьогодні оркестр більше концертує, здійснює музичне оформлення різноманітних державних, професійних і календарно-побутових свят: День Незалежності України, День міста, культурно-спортивні заходи тощо. В його репертуарі обробки українських пісень, романси, твори сучасних композиторів, колядки, щедрівки, твори зарубіжної класики [2].

Серед колективів, що популяризують українську народну культуру, є ансамбль народної музики «Джерело», створений 2000 р. Ініціаторами створення колективу були викладачі Самбірської ДМШ М. Кавчак та В. Серединський (2000–2005 рр.).

Серединський В. С. – народився 1949 р. у с. Сади на Терехівщині. Закінчив Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. І. Франка, музично-педагогічний факультет (1967–1971 рр.). Із 1971 р. працює викладачем по класу скрипки у Самбірській ДМШ.

Ансамбль поповнюється новими учасниками; у 2005–2013 рр. керівником був Кінаш (кларнет). Колектив активно концертує, є незмінним учасником міських заходів, що проводяться відділом культури виконавчого комітету Самбірської міської ради.

З кожним роком до ансамблю долучаються нові, досвідчені виконавці – любителі народної пісні. Серед них: М. Ксеніч (контрабас) – випускник Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка та І. Федоренко (флейта, сопілка) – соліст ансамблю, який був керівником у 2013–2016 рр.

Федоренко І. О. – народився 1967 р. у с. Задністрія, Самбірського р-ну. Закінчив Дрогобицьке державне музичне училище ім. В. Барвінського (1983–1987 рр.) та Львівську державну консерваторію ім. М. Лисенка (1987–1993 рр.) по класу флейти. У 1993–1999 рр. працював у Луцькій ДМШ Із 1999 р. і – викладач по класу флейти у Самбірській ДМШ.

Ансамбль неодноразово представляв м. Самбір та район на обласних фестивалях. У репертуарі колективу народна інструментальна музика, обробки українських народних пісень, серед яких багато лемківських. «Джерело» – багаторазовий учасник фестивалю лемківської культури у с. Ждиня (Республіка Польща). Ансамбль дарував своїм виконанням багато хвилюючих емоцій, але, на жаль, у 2016 р. припинив свою творчу діяльність [3].

У лютому 2003 р. при самбірському Народному домі засновано оркестр народних інструментів, до складу якого входять музиканти міста. Керівником оркестру є викладач відділу народних інструментів коледжу культури і мистецтв – Кашак М. І.

Перший виступ колективу відбувся 15 травня 2003 р. під час концерту-лекції «Вальс, вальс, вальс», який проходив у міському Народному домі. З цього часу оркестр бере участь у концертних заходах міста і району.

Основу репертуару складають танці та українські пісні різноманітних жанрів, а саме: пісні визвольних змагань українського народу, повстанські пісні та пісні січового стрілецтва. Невід’ємною частиною є твори на слова Кобзаря. У виконанні оркестру народних інструментів та хору вперше у Самборі прозвучала кантата Д. Січинського «Лічу в неволі».

У концертних програмах звучать також і класичні твори: «Слов’янський танець» А. Дворжака, «Коломийка» з балету «Хустка Довбуша» А. Кос-Анатольського, І ч. із сонати «Олекса Довбуш» М. Колесси, «Казки Віденського лісу» Й. Штрауса.

Учасники оркестру – палкі прихильники народної музичної творчості, мають досвід ансамблевого музикування. Оркестр є постійним учасником міських та районних свят, де активно популяризує високохудожні зразки класичної та народної музики [4].

Ще одним тотожним колективом є Народний камерний оркестр «Тірас», що розпочав свою діяльність 1973 р. Через м. Самбір протікає річка Дністер, яка в давнину мала назву Тірас; саме звідси і походить назва колективу. Його керівником є В. Серединський.

До складу оркестру входять викладачі Самбірської ДМШ, а саме: перші скрипки – В. Серединський, І. Захарченко, І. Козлова, Н. Хом’як; другі скрипки – І. Янів, Л. Казан, О. Мельнарович, Л. Куриляк; треті скрипки – Є. Кіт, І. Янів; віолончель – М. Пекінчак, Д. Холодова; контрабас – М. Ксеніч. До співпраці запрошуються солісти: І. Бобак (труба), С. Скипакевич (вокал), І. Федоренко (флейта). Концертмейстером оркестру є А. Галвіньш. У 2003 р. оркестру присвоєно звання «Народний».

До репертуару колективу входить музика А. Вівальді, В. А. Моцарта, Й. С. Баха, обробки К. Данькевича, А. Кос-Анатольського, М. Лисенка, Б. Фільц, І. Майчика, а також твори сучасних львівських композиторів.

Оркестр є активним учасником міських заходів. Своїм виконавством колектив здобув прихильність багатьох слухачів. Саме тому, публіка винагороджує музикантів щирими аплодисментами [5].

Як бачимо, музичні колективи Самбірщини є яскравими носіями сучасної соціокультури, характеристика якої зумовлена функціонуванням етнічної самосвідомості про національне походження, історичне минуле, в тому числі традиції, норми поведінки, звичаї, а також – уявлення про територію проживання і культуру етносу. Водночас саме етнічне сприйняття особливо чутливо реагує на соціокультурні зміни. На відродження такої ідентифікації впливають фундаментальні аспекти етнічності:

мова, історія музична культура тощо. При цьому на різних рівнях етнічного відродження, включаючи рівень підсвідомості, істотний вплив справляє система цінностей, в якій враховано досвід й інформація попередніх поколінь та їх прояви в музичному мистецтві певного регіону.

Висновки. Досліджено музично-виконавську діяльність музичних колективів м. Самбора, зокрема ансамблю народної музики «Жорна», народного естрадно-духового оркестру «Ретро», ансамблю народної музики «Джерело», оркестру народних інструментів та Народного камерного оркестру «Тірас». Проаналізовано склад учасників, біографії керівників колективів, різносторонній репертуар. Встановлено, що, зберігаючи культурні традиції краю, їх організатори продовжують нести українське музичне мистецтво у соціокультурний простір сьогодення, адже музична культура, розвиваючись протягом тривалого часу, постійно збагачувалася досягненнями та традиціями соціуму, але при цьому виявляла й самотність, яка в різні історичні періоди мала свою неповторність.

Соціокультурне середовище із збереженням та взаємопроникненням музичних традицій виступає як сталий соціальний світ, що включає в себе сукупність особистісних, творчих елементів (у нашому випадку – музичних колективів даного регіону), котрі здійснюють вплив щодо відродження, становлення своїх мистецьких цінностей та освоєння інших.

Список використаної літератури:

1. Ансамбль. *Музыкальная энциклопедия* / Гл. ред. Ю. В. Келдыш. Москва, 1973. Ч. 1. С. 170–171.
2. Буякас Т. О феномене наслаждения процессом деятельности и условиях его возникновения. *Вестник Моск. ун-та. Серия 14. Психология*. 1995. № 2. С. 53-61.
3. Горелов И. Н., Енгальчев В.Ф. Безмолвный мысли знак: Рассказы о невербальной коммуникации. Москва : Мол. гвардия, 1991. 240 с.
4. Готлиб А. Д. Основы ансамблевой техники. Москва : Музыка, 1971. 94 с.
5. Давидян Р. Р. Квартетное искусство: Проблемы исполнительства и педагогики . Москва : Музыка, 1984. 270 с.
6. Донцов А. И. Общение как фактор развития коллектива // Общение и оптимизация совместной деятельности. / Ред. Г. Андреевой, Я.Яноушека. Млсква: Моск. гос. ун-т, 1987. С.20-30.
7. Емельянов Ю. Н. Теория формирования и практика совершенствования коммуникативной компетентности. : дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.05. Ленинград, 1990. 403 с.
8. Журавлев А. Л. Совместная деятельность как объект социально-психологического исследования // Совместная деятельность: Методология, теория, практика. Москва : Наука, 1988. С. 19-36.
9. Каган М. С., Эткнинд А. М Общение как ценность и как творчество. *Вопросы психологии*. 1988. № 4. С. 25-34.
10. Ломов Б. Ф. Проблема общения в психологии. Проблема общения в психологии / Отв. ред. Б. Ф. Ломов. Москва : Наука, 1981. С. 3–23.
11. Общение и оптимизация совместной деятельности / Ред. Г. Андреевой, Я.Яноушека. Москва : Моск. гос. ун-т, 1987. 302 с.
12. Обозов Н. Н. Психология межличностных отношений. Київ : Лыбидь, 1990. 192 с.
13. Повзун Л. І. Історія камерних інструментально-ансамблевих жанрів. Одеса. : Астропринт, 2013. 208 с.
14. Ражников В. Исполнительство как творчество. *Сов. музыка*. 1972. № 2. С. 70-74.
15. Ханин Ю. Л. Межличное познание в значимой групповой деятельности. Вопросы психологии познания людьми друг друга и самопознания: *Сб. науч. тр.* / Редкол. Б. А. Еремеев и др. Краснодар : Куб. гос. ун-т, 1977. Вып. 235. С. 124–132.
16. Цагарелли Ю. А. Психология музыкально-исполнительской деятельности. : дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.03. Л., 1990. 425 с.

References

1. Ansambli // Muzikalnaia entsyklopedyia / Hl. red. Yu. V. Keldush. Moskva, 1973. Ch. 1. S. 170-171.
2. Buiakas T. O fenomene naslazhdenyia protsessom deiatelnosty u uslovyakh eho voznyknovenyia. *Vestnyk Mosk. un-ta. Seryia 14. Psykholohyia*. 1995. № 2. S. 53-61.
3. Horelov Y. N., Enhaluchev V.F. Bezmolvnyi musly znak: Rasskazu o neverbalnoi kommunykatsyy. Moskva : Mol. hvardyia, 1991. 240 s.
4. Hotlyb A. D. Osnovy ansamblevoi tekhnky. Moskva: Muzuka, 1971. 94 s.
5. Davyidian R. R. Kwartetnoe yskusstvo: Problemu yspolnytelstva y pedahohyky . Moskva: Muzuka, 1984. 270 s.
6. Dontsov A. Y. Obshchenye kak faktor razvytiya kollektvy // Obshchenye y optymyzatsyia sovместnoi deiatelnosty. / Red. H. Andreevoi, Ya.Ianousheka. Moslva: Mosk. hos. un-t, 1987. S.20-30.
7. Emelianov Yu. N. Teoryia formyrovanyia y praktyka sovershenstvovanyia kommunykativnoi kompetentnosti. : dys. ... d-ra psykhol. nauk: 19.00.05. L., 1990. 403 s.
8. Zhuravlev A. L. Sovместnaia deiatelnost kak ob'ekt sotsyalno-psykholohyicheskoho yssledovanyia // Sovместnaia deiatelnost: Metodolohyia, teoryia, praktyka. Moskva : Nauka, 1988. S. 19-36.
9. Kahan M. S., Etknynd A. M Obshchenye kak tsennost y kak tvorchestvo. *Voprosu psykholohyy*. 1988. № 4. S. 25-34.
10. Lomov B. F. Problema obshchenyia v psykholohyy. Problema obshchenyia v psykholohyy / Отв. ред. B. F. Lomov. M. : Nauka, 1981. S. 3–23.

11. Obshchenye y optymizatsiya sovmestnoi deiatelnosti / Red. H. Andreevoi, Ya.Ianousheka. M. : Mosk. hos. un-t, 1987. 302 s.
12. Obozov N. N. Psykholohyia mezhlychnostnykh otnoshenyi. Kyiv : Lubyd, 1990. 192 s.
13. Povzun L. I. Istoriia kamernykh instrumentalno-ansamblevykh zhanriv. Odesa. : Astroprynt, 2013. 208 s.
14. Razhnykov V. Yspolnytelstvo kak tvorchestvo. Sov. muzuka. 1972. № 2. S. 70-74.
15. Khanyn Yu. L. Mezhychnoe poznanie v znachymoi hruppovoi deiatelnosti. Voprosu psykholohyy poznanyia liudmy druh druha y samopoznanyia: Sb. nauch. tr. / Redkol. B. A. Eremeev y dr. Krasnodar : Kub. hos. un-t, 1977. Vup. 235. S. 124–132.
16. Tsaharely Yu. A. Psykholohyia muzykalno-yspolnytel'skoi deiatelnosti. : dys. ... d-ra psykhol. nauk: 19.00.03. L., 1990. 425 s.

МУЗЫКАЛЬНЫЕ КОЛЛЕКТИВЫ САМБОРЩИНЫ В СОЦИОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ ГОРОДА

Полюга Виктория Владимировна – кандидат философских наук, доцент кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования, Дрогобычский государственный педагогический университет им. И. Франка, г. Дрогобыч;

Олач Юлия Игоревна – аспирант кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования, Дрогобычский государственный педагогический университет им. И. Франка, г. Дрогобыч

Проанализировано историю создания и деятельности инструментальных коллективов г. Самбора: ансамбль народной музыки «Жорна», народный эстрадно-духовой оркестр «Ретро», ансамбль народной музыки «Джерело», оркестр народных инструментов и Народный камерный оркестр «Тирас». Рассмотрены биографии руководителей, их заслуги на творческой ниве, а также весомый вклад в развитие культурной жизни края. Рассмотрены репертуар, концертная деятельность и творческие достижения коллективов. Осуществлен обзор художественно-исполнительской деятельности инструментальных коллективов в зарубежье в рамках межкультурного обмена. Установлено, что, сохраняя культурные традиции края, музыкальные коллективы Самборщины обогащают культурную среду украинского социума в условиях современности.

Ключевые слова: музыкальный коллектив, Самборщина, культура, общество.

MUSIC COLLECTIVES OF SAMBIR REGION IN THE SOCIO-CULTURAL SPACE OF THE PRESENT

Poliuha Viktoriia – Ph.D.(Philosophy),
Associate Professor methods of music education and conducting
Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University, Drohobych;

Olach Yulia – Postgraduate Student
of the department methods of music education and conducting
Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University, Drohobych

In the article the history of creation and activity of instrumental collectives of Sambir is analyzed: the folk music ensemble «Zhorna», the folk pop orchestra «Retro», the folk music ensemble «Dzherelo», the folk instruments orchestra and the chamber orchestra «Tiras». The biographies of the leaders, their merits on the artistic field, as well as a significant contribution to the cultural life of the region are covered. The repertoire, concert activity and creative assets of the groups are considered. The review of the artistic and performing activity of instrumental collectives in the territory of foreign countries within the framework of intercultural exchange is carried out. It is established that, keeping the cultural traditions of the region, the music groups of the Sambir region enrich the cultural environment of the Ukrainian society in the present conditions.

Key words: music collective, Sambir region, culture, society.

UDC 785 (477.83)

MUSIC COLLECTIVES OF SAMBIR REGION IN THE SOCIO-CULTURAL SPACE OF THE PRESENT

Poliuha Viktoriia – Ph.D.(Philosophy),
Associate Professor methods of music education and conducting
Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University, Drohobych;

Olach Yulia – Postgraduate Student
of the department methods of music education and conducting
Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University, Drohobych

Music is one of the universal ways of spiritual and practical development of the world, which plays an important role in interethnic communication of people. This gives it special significance in the traditional structure of socio-cultural life. The folk song is the bearer of the cultural code of the people, embodies the important features of national culture, is a

repeater of the system of values, social traditions, norms, ideals. **The purpose** of the article is to analyze the creative activity of instrumental and musical collectives of Sambir in the socio-cultural space of the present.

The methodology of the research uses a biographical method in the study of the problem of creative realization of the individual in the socio-cultural environment, creative plans and strategies, the individual style of creative activity in the composition of the musical collective, and comparative analysis as a way to understanding the spiritual unity and national identity in the activities of music collectives in the socio-cultural space of our time. For the study and description of outstanding personalities, artistic phenomena and events in the life of society, is the method of interview as the main method of gathering information in the study. In the absence of scientific research and work related to the research of creative activity of instrumental teams of Sambir.

Scientific novelty consists in analyzing the creative contribution of the performing activities of instrumental groups in the city of Sambora in the context of the conditions of the socio-cultural environment of the present.

Conclusions. The research findings focus on the analysis of the activities of such instrumental groups in Sambor as: folk music ensemble «Zhorna», folk music orchestra «Retro», folk music ensemble «Dzherelo», folk instrument orchestra and People's Chamber Orchestra «Tiras». The analysis of the number of participants, biographies of team leaders, repertoire.

In view of the research carried out it should be noted that the socio-cultural environment with preservation and interpenetration of musical traditions serves as a stable social world, which includes a set of personal and creative elements (in our case, musical collectives of the given region), which have an influence on the revival of their own and development of other socio-cultural values.

Unfortunately, we must state that the creative activity of some groups can already be attributed to the past. Due to its creative potential, other instrumental ensembles are still in operation today.

Key words: musical collective, Sambir, culture, society.

Надійшла до редакції 12.11.2019 р.

УДК 7.071.2:78.087.681:929

ЕЛЕОНОРА ВИНОГРАДОВА – ДИРИГЕНТ, ПЕДАГОГ, ЗАСНОВНИК ПЕРШОГО ПРОФЕСІЙНОГО ХОРУ ХЛОПЧИКІВ УКРАЇНИ

Щербій Світлана Олександрівна – аспірантка Навчально-наукового інституту мистецтв, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0000-0002-7859-1918>
svalsh 979@gmail.com

Хоровий спів – першоджерело, надійна і незамінна основа музичної культури в далекому минулому і в наші дні, якою б складною і багатогранною вона сьогодні не була. Стаття присвячена творчій діяльності одного з провідних майстрів дитячого хорового виконавства та основоположнику хору хлопчиків Елеонорі Виноградовій. Висвітлено її вплив на динаміку дитячої хорової культури в Україні. Різномасштабна творча діяльність цього хорового диригента є невід’ємною частиною феномена української хорової культури.

Ключові слова: Дитяча хорова культура, дитяче хорове виконавство, хор хлопчиків, хормейстер, творча особистість.

Постановка проблеми. З історії хорового виконавства України відомо, що хор хлопчиків, як тип хорового колективу, існував ще при монастирях, організованих церковними братствами з часів виникнення християнської культури.

Нинішній розквіт цих капел переконує в тому, який неоціненний внесок у цю справу мали хорові диригенти старшого покоління.

До провідних майстрів дитячого хорового виконавства належить Елеонора Олександрівна Виноградова (1931–2003 рр.) – хоровий диригент, педагог, музично-громадський діяч, заслужений діяч мистецтв України, професор. Вона відродила традиції хлопчачого співу в Україні, втрачені за час панування тоталітаризму. Мистецька практика Е. Виноградової отримала широке визнання в багатьох дитячих хорових колективах та спонукала створювати щось нове. Вона була засновником та художнім керівником хору хлопчиків та юнаків «Дзвіночок», головним диригентом дитячого хорового колективу «Любисток» при Київській консерваторії ім. П. Чайковського, пізніше очолювала хор хлопчиків та юнаків Київської спеціалізованої музичної школи ім. М. Лисенка, а також дитячий хор «Кантус» Київської музичної школи № 5. Як засновниця центру дитячих хормейстерів «Тоніка», впроваджувала нові ідеї та відроджувала зацікавленість до питань дитячого хорового виконавства.